

Ольга Макаренко

СЕРІЯ “НАШІ ОБЕРЕГИ”

КОТИКУ СІРЕНЬКИЙ...

Розповідь ❖ Казки ❖ Вірші ❖ Пісеньки
Загадки ❖ Скоромовки ❖ Забавлянки
Лічилки ❖ Абетка

Навчальний посібник

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2004

ББК 74.200
М15

Серія “Наші обереги” заснована 2003 року

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина даного видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

Макаренко О.

М15 Котику сіренький...: Навчальний посібник. —
Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2004. — 32 с.

ISBN 966-692-279-7

Посібник містить практичні матеріали: оповідання, казки, вірші, пісеньки, загадки, скоромовки, лічилки про улюблену домашню тваринку, що є оберегом українського дому — котика.

Видання розраховане на вихователів дошкільних установ, вчителів початкових класів, студентів педагогічних закладів, батьків.

ББК 74.200

ISBN 966-692-294-0 (серія)
ISBN 966-692-279-7

© Макаренко О., 2004
© Навчальна книга — Богдан,
макет, художнє оформлення, 2004

Любий Пізнайчику!

Ти вже багато знаєш і розумієш. Тепер я хочу познайомити тебе із символами та оберегами твого дому. Дому, в якому ти живеш, у якому живе твоя родина і великого дому нашого — України. Запам'ятай! Оберіг— це захист від чогось лихого, злого, поганого. Символ — умовне позначення будь-якого предмету. Отож, почнемо разом з тобою мандри країною Пізнанією і познайомимося з символами та оберегами дому: котиком, песиком, козою, коровою, птахами, квітами, деревами, кущами. З усім, що тебе оточує в твоїй домівці. То ж вирушаймо в дорогу!

Перша наша зустріч буде з котиком. Ти дізнаєшся чому він є оберегом і чому його треба оберігати. Послухаєш про котика казки, лічилки, скоромовки, пісеньки. Розгадаєш загадки. Вивчиш віршички. То що? Готовий в дорогу? Тоді слухай...

Котику сіренький,
Котику біленький,
Не ходи по хаті,
Не буди дитяти.
Дитя буде спати,
Котик воркотати.
Ой, на kota воркота,
На дитину дрімота.
А-а, а-а, а!

Це колискова, у якій співається про маленького котика. Колискові ми запам'ятовуємо на все життя. І чи не найчастіше у них співається про котика-воркотика. Пам'ятаєш? “Ой на kota темнота, на дитину дрімота ...”, “Ой котику, котку наш, не йди, котику, до нас ...”.

Які ти ще знаєш колісанки про kota? Пригадав? Отож, співає тобі матусенька колискову про котика. Її слова навівають сон, заспокоюють. Адже ці пісні такі ж ніжні і милозвучні, як і сама тваринка. І оберігає пісенька про котика твій сон. То який же він на вигляд, котик?

У нього є голова, вушка, ротик, носик і вуса, які боронь, Боже, обрізати, бо, кажуть, він вусами відчуває запах. А ще є хитрі великі сіро-зелені очі, які, коли тварина сердиться, стають темно-зеленими і випромінюють негативну енергію. Коли котик полює на мишку, вушка в нього притулені до голови. Ще у котика є тулуб, лапки. І на кожній лапці є що? Гострі кігтики. А ще що? Правильно, подушечки.

ПОВІР'Я

А скільки повір'їв є про котів! Можливо, ти їх знаєш? Молодець. А ось послухай ще кілька.

— Якщо пити з тієї ж посудини, що й кіт — будеш мати нежить.

— Якщо з'явиться нежить — понюхай ледь присмалений котячий хвіст — і вмиль вилікуєшся.

— Якщо покласти kota на болюче місце — біль зникне.

— Якщо ти кудись йдеш і кіт перебіжить дорогу — чекати біди.

Ось бачиш, є різні повір'я про kota — і хороші, і не зовсім. Тож як протидія одним повір'ям, з давніх-давен існують інші.

В народі кажуть — щоб запобігти лихові, коли кіт перебіжить дорогу, треба або не зустрічатися з ним поглядом, або просто стати і перев'язувати на собі шнурівки, чи поправити будь-що на одязі, або кинути паличку так, щоб вона перелетіла навхрест через слід кішки, або пропустити поперед себе людину, яка не бачила kota, або перекинути близько над землею камінчик через слід kota.

А чи знаєш ти, що котики — синоптики? Чому? А хіба ти не бачив, як котик дряпає килим лапками? Так ось, в народі кажуть, що:

— Якщо коти дряпають лапами килим або дерево, особливо після сну, — до опадів;

— Якщо ховаються під килим — на холод;

— Якщо качаються по снігові — бути віхолі;

— Якщо труться об щось — тепло буде;

— Якщо дрімають, багато сплять — до опадів.

Відчувають вони й наближення землетрусу.

А як ти думаєш, чи довго живуть коти? Так. Коти довго не живуть, приблизно 10-12 років, потім перестають муркотіти, ловити мишей, а стають лихими і недобрими. Тож господарі і намагаються їх позбутися. Яку казку ти знаєш про це? Так, “Пан Коцький”.

А які ще є казки про котів? Їх дуже багато. А ще є багато віршів, оповідань, легенд, з якими я тебе познайомлю. Тож слухай українську народну казку “Котик і Півник” і запам'ятовуй.

КАЗКИ

Котик і півник

Був собі котик і півник, та й побратались. От котикові треба іти по дрова, він і каже півникові:

— Сядь же ти, півнику, на печі та їж калачі, а я піду по дрова, та як прийде лисичка, то не озивайсь!

Пішов.

Коли ж біжить лисичка:

— Півнику-братику, одчини! Півнику-братику, одчини! Як не одчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму.

А півник каже:

— Тоток-тоток, не велів коток! Тоток-тоток, не велів коток!

От лисичка віконце видерла, борщик виїла і півника взяла. Несе його, а він кличе котика — співає:

Мій котику,
Мій братику!
Несе мене лиса
За кленові ліса,
За крутії гори,
За бистрії води.

От котик почув, прибіг, одняв півника і поніс додому та й каже знов:

— Гляди ж, півнику, як прийде лисичка, не одкликайся, бо тепер я піду далі!

Пішов.

А лисичка вже й біжить. Стук-стук у віконце:

— Півнику-братику, одчини! Півнику-братику, одчини! Як не одчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник усе:

— Тоток-тоток, не велів коток!

От вона віконце видерла, борщик виїла і півника взяла. Несе, а півник знову:

Мій котику,
Мій братику!
Несе мене лиса
За кленові ліса,
За крутії гори,
За бистрії води

Раз проспівав — не чує котик; він удруге, голосніше — котик прибіг, одняв його і поніс додому та й каже:

— Тепер же я піду далеко-далеко, і хоч як уже будеш кричати — не почую. То вже мовчи, не озивайся до лисички!

Коли ж ізнов лисичка:

— Півнику-братику, — каже, — одчини! Півнику-братику, одчини! Як не одчиниш, віконце видеру, борщик виїм і тебе візьму!

А півник:

— Тоток-тоток, не велів коток!

От лисичка віконце видерла, борщик виїла і його взяла. Несе, а півник співає — раз, вдруге, втретє ... Котик не почув, а лисичка й понесла півника додому.

Увечері приходять котик додому — нема півника; він зажурився, а далі зробив собі бандурку, узяв мішок і молоток та й пішов до лисиччиної хатки, став і заграв:

А в лиски-лисички новий двір,
Чотири дочки — на вибір.
П'ятий Пилипко,
Та й той мій!
Пилипко-липко
вийди на ганок — погляди
Як бубни бубнять,
як сурми сурмлять!

А лисичка саме пекла палянички. От старша дочка лисиччина і каже:

— Мамо, піду я подивлюсь, хто се так грає, і паляничку візьму.

А лисичка каже:

— Иди.

І дала їй паляничку. Дочка каже пішла, а котик її цок, та в лобок, та в мішок, та й знов став грати.

От і друга дочка лисичці:

Піду і я, мамо.

Лисичка каже:

— Иди, доню!

І їй дала паляничку, і ця пішла. А він і ту — цок, та в лобок ... А після і третя дочка, і четверта.

А Пилипко ждав-ждав і каже:

— Піду я, мамо, зажену їх, чого так забарились!